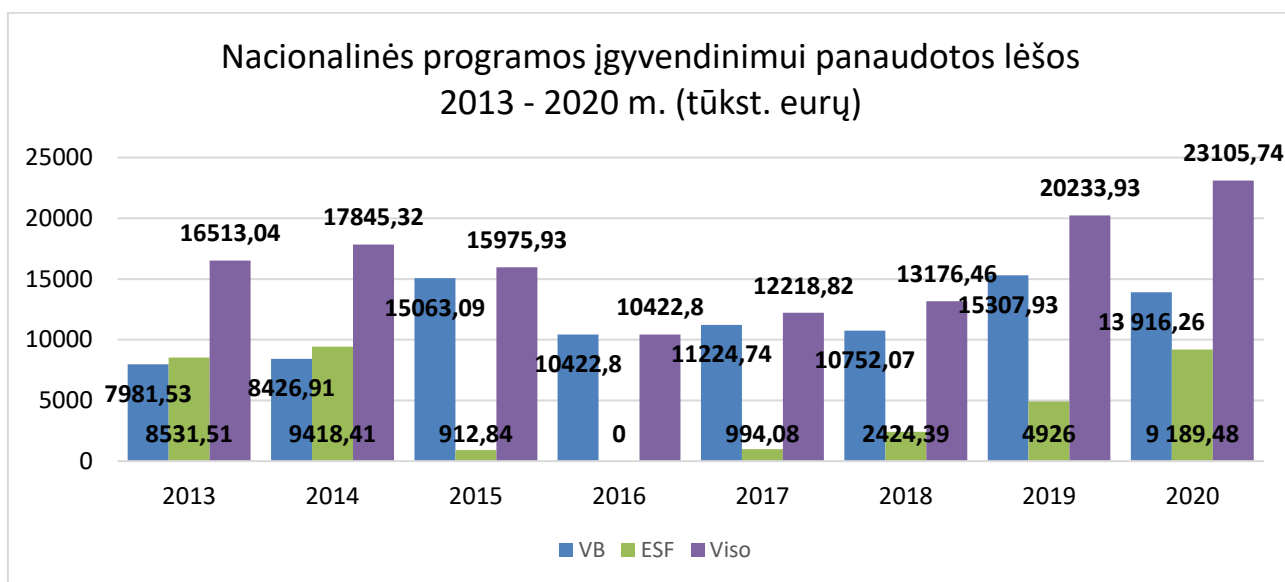

NACIONALINĖS NEĮGALIŲJŲ SOCIALINĖS INTEGRACIJOS 2013 – 2020 METŲ PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS ATASKAITA

Vadovaujantis Nacionalinės neįgaliųjų socialinės integracijos 2013 – 2020 metų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. lapkričio 21 d. nutarimu Nr. 1408 (toliau – Nacionalinė programa) 19 punkto nuostatomis, šios programos įgyvendinimą koordinuoja Socialinės apsaugos ir darbo ministerija o stebėseną vykdo Neįgaliųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau - Departamentas).

2020 metais stebėtas Nacionalinės programos 2020 metų įgyvendinimas. Neįgaliųjų reikalų departamentas koordinavo ir stebėjo Nacionalinės neįgaliųjų socialinės integracijos 2013-2020 metų programos įgyvendinimo 2020 m. veiksmų planą, kurio priemonių įgyvendinimui panaudota 20233933 Eur, iš jų valstybės biudžeto lėšų – 15307933 Eur, Europos sąjungos finansinės paramos lėšų – 4926000 Eur. Per 2013 – 2020 m. laikotarpį Nacionalinės programos veiksmų plano priemonių įgyvendinimui buvo panaudota 129492,04 tūkst. eurų, iš jų valstybės biudžeto lėšų – 93095,33 tūkst. eurų, Europos sąjungos finansinės paramos lėšų – 36396,71 tūkst. eurų. 1 pav. pateikiame Nacionalinės programos įgyvendinimui panaudotas lėšas 2013 - 2020 m.

1 pav. Nacionalinės programos įgyvendinimui panaudotos lėšos 2013 - 2020 m. (tūkst. eurų)

Analizuodami pasiektas vertinimo kriterijų reikšmes, galime teigti kad pandemine COVID-19 ligos situacija šalyje sulėtino vertinimo kriterijų reikšmių augimą arba jos sumažėjo. Ypač stipriai pandemijos įtaka juntama veiklose, susijusiose su neįgaliųjų kultūra ir sportu, bei su dalyvavimu visuomeninėse organizacijose ir judėjimuose.

Nerimą kelia mažėjantis neįgalių studentų bei dirbančių neįgaliųjų skaičius, kurio mažėjimą iš dalies sietume su mažėjančiu neįgaliųjų skaičiumi, be su COVID-19 ligos sąlygotais apribojimais dirbantiems neįgaliesiems. Neįgaliųjų NVO atliktuose tyrimuose¹ bei 2020 m. rugsėjo 7 d. Valstybinio audito ataskaitoje Nr. VAE-9 „Asmenų su negalia socialinė integracija“ išryškėja šios pagrindinės kliūtys neįgaliųjų į(si)darbinimui:

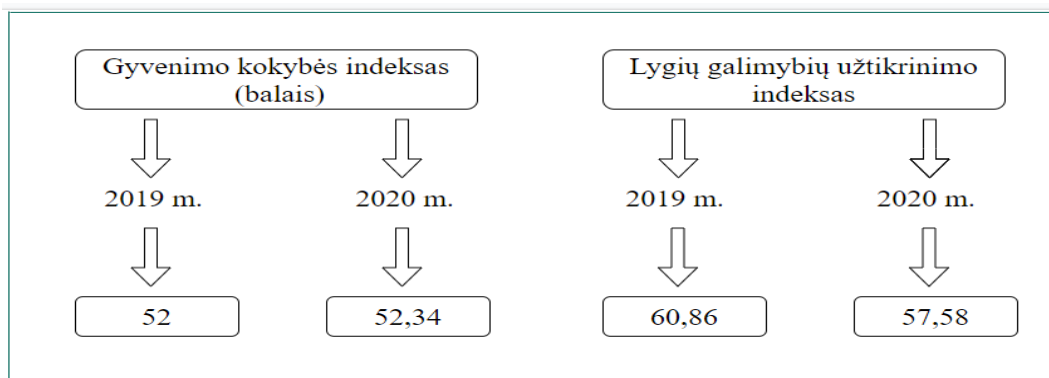
1. išankstinės neigiamos darbdavių nuostatos neįgaliųjų atžvilgiu;
2. paslaugų (darbo asistentas, transportas kaimiškosiose vietovėse ir pan.) trūkumas;

3. maža darbo pasiūla gyvenamojoje vietoje;
4. nepritaikyta darbo aplinka;
5. darbo įgūdžių ir kvalifikacijos stoka;
6. neigiamas užimtumo tarnybos darbuotojų požiūris į neįgaliuosius (jie ir taip gauna pensijas, nėra jiems tinkamų darbų ir pan.) iš dalies lemia mažą besikreipiančių į Užimtumo tarnybą neįgaliųjų dalį, lyginant su visais besikreipiančiais;
7. savivaldybės ir Užimtumo tarnyba neturi informacijos apie nedirbančius neįgaliuosius;
8. Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyboje nėra numatyta asmenims teikti informavimo paslaugas apie Užimtumo tarnybos vykdomas užimtumo rėmimo priemones ir teikiamas darbo rinkos paslaugas;
9. socialinių išmokų mokėjimas neįgaliesiems nėra siejamas su aktyviu jų dalyvavimu užimtumo rėmimo priemonėse užsiregistravus Užimtumo tarnyboje

Kadangi neįgalių studentų skaičius mažėjo nepaisant jiems teikiamų finansinės pagalbos priemonių, 2020 m. Departamento užsakymu buvo atliktas tyrimas „Dėl finansinės pagalbos priemonių, skiriamų studentams turintiems negalią siekiant didinti studijų prieinamumą, panaudojimo mažėjimo“ⁱⁱⁱ. Tyrimas atskleidė, jog finansinė parama, teikiama aukštojoje mokykloje, nebuvo vienu pagrindinių motyvacinų veiksnių, dėl kurio asmenys su negalia nusprendžia siekti aukštojo išsilavinimo. Pagrindinės priežastys, lemiančios neįgalių studentų skaičiaus mažėjimą (ar stagnaciją) tyrime buvo įvardintos šios:

1. nepakankami aukštųjų mokyklų fizinės aplinkos pritaikymo tempai;
2. mokymo medžiagos pritaikytos klausos negalią turintiems, neregiam ir silpnaregiams trūkumas. Neįgaliesiems studentams teikiamų paslaugų (gestų kalbos vertėjų, teksto skaitmenintojų ir pan.) pasiūla netenkina paklausos;
3. dėl tausojančio pedagogų požiūrio ir/ar mokymosi namuose įgytas žemesnio nei bendraamžių lygmens išsilavinimas ir neįgalių abiturientų atleidimas nuo valstybinių egzaminų apsunkina įstojimo galimybes į norimą profesiją;
4. darbo vietų nepritaikymas, nemotyvuoja abiturientų siekti norimo išsilavinimo;
5. bendra aplinkinių ir ypač pedagogų gimnazijose, bendrojo lavinimo mokyklose nuostata, kad nėra prasmės siekti aukštojo mokslo
6. tėvų hipergloba, neskatinanti siekti aukštojo mokslo

Nacionalinės programos strateginiam tikslui „Sukurti palankią aplinką ir sąlygas oriam ir visaverčiam neįgaliųjų gyvenimui Lietuvoje, užtikrinti lygias galimybes ir neįgaliųjų gyvenimo kokybę“ buvo numatyti pasiekti du vertinimo kriterijai: neįgaliųjų gyvenimo kokybės indeksas ir lygių galimybių indeksas.

2 pav. Nacionalinės programos strateginio tikslo vertinimo kriterijų pokytis 2019 – 2020 m.

Gyvenimo kokybės indeksas apskaičiuojamas pasitelkiant pagrindinius aspektus, turinčius įtakos neįgaliųjų gyvenimo kokybei. Indeksas gaunamas įtraukiant šių rodiklių visumą: neįgaliųjų poreikių tenkinimo rodikliai, fizinės ir informacinės aplinkos prieinamumo rodikliai, neįgaliųjų užimtumo ir dalyvavimo kultūros ir sporto veiklose rodikliai, neįgaliųjų teisių gynimo bei socialinio aktyvumo rodikliai. Departamento duomenimis, neįgaliųjų gyvenimo kokybės indekso augimo dinamika nuo 2017 m. yra nežymi ir augo nuo 48,76 2017 m. iki 50,64 2020 m.

2020 m. gyvenimo kokybės indeksas vertinamas teigiamai ir yra laikomas pasiektu. Atkreipiame dėmesį, jog lyginant 2020 m. gyvenimo kokybės indeksą su 2019 m. matyti, jog 2020 m. indeksas 1,36 balu yra mažesnis. Departamento nuomone, daugiausiai įtakos indekso mažėjimui turėjo rodikliai, susiję su kultūros veikloje dalyvaujančių neįgaliųjų skaičiumi bei sporto veikloje dalyvaujančių asmenų skaičiumi. Galimybių apribojimui dalyvauti aktyviose tam tikrose veiklose turėjo COVID-19 pandemija, dėl kurios buvo sustabdyta daugybė kultūros bei sporto veiklų, renginių bei užsiėmimų.

Lygių galimybių indeksas apskaičiuojamas pasitelkiant pagrindinius aspektus, turinčius įtakos neįgaliųjų lygių galimybių užtikrinimui. Indeksas apskaičiuojamas įtraukiant šių rodiklių visumą: neįgaliųjų lygių galimybių užtikrinimo švietimo srityje rodikliai, užimtumo darbo rinkoje rodikliai, vartotojų teisių apsaugos srities bei dalyvavimo visuomeniniame gyvenime rodikliai.

2020 m. lygių galimybių indeksas laikomas nepasiektu. Atkreipiame dėmesį, jog lyginant 2020 m. lygių galimybių indeksą su 2019 m. matyti, jog 2020 m. indeksas yra mažesnis 3,28 balu. Daugiausiai įtakos indekso mažėjimui turėjo COVID-19 pandemijos nulemtas neįgaliųjų mažesnis aktyvumas darbo rinkoje, vangesnis dalyvavimas įvairiuose judėjimuose bei organizacijose.

Pateikiame informaciją apie Nacionalinės neįgaliųjų socialinės integracijos 2013 – 2020 metų programos priede numatytų vertinimo kriterijų pasiektas reikšmes (1 lentelė) ir informaciją apie pagrindinių priemonių plano tikslų (rezultato) vertinimo kriterijų pokyčius 2020 metais (2 lentelė).

1 lentelė

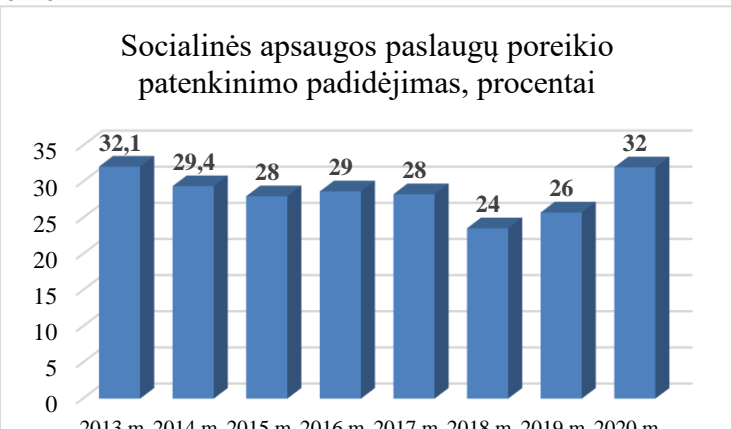
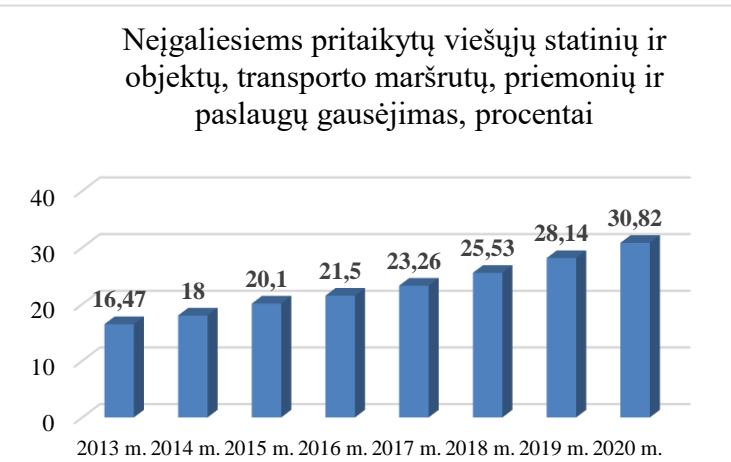
**Nacionalinės neįgaliųjų socialinės integracijos 2013 – 2020 metų programos priede
numatytų vertinimo kriterijų pasiektos reikšmės**

Eil.Nr.	Strateginis tikslas/Tikslas	Vertinimo kriterijus	Reikšmės				Pastabos
			2012 metų pradinė reikšmė	2017 metų (pasiekta)	2019 metų (pasiekta)	2020 metų (planuota / pasiekta)	
1.	Sukurti palankią aplinką ir sąlygas oriam ir visaverčiam neįgaliųjų gyvenimui Lietuvoje, užtikrinti lygias galimybes ir neįgaliųjų gyvenimo kokybę	1.1.neįgaliųjų gyvenimo kokybės indekso padidėjimas (procentais)	34,7	48,76	52	50 / 50,64	Indeksas apskaičiuojamas pagal Departamento sukurta skaičiavimo metodą, vertinant svarbių neįgaliųjų gyvenimo kokybei sričių - neįgaliųjų poreikių tenkinimo, fizinės ir informacinės aplinkos prieinamumo, neįgaliųjų užimtumo ir dalyvavimo kultūros ir sporto veiklose bei neįgaliųjų teisių gynimo ir socialinio aktyvumo statistinių rodiklių visumą
		1.2.neįgaliųjų lygių galimybių užtikrinimo indeksas (procentais)	53,7	52,63	60,86	59,00 / 57,58	Indeksas apskaičiuojamas pagal Departamento sukurta skaičiavimo metodą, vertinant svarbių neįgaliųjų lygių galimybių užtikrinimui sričių - neįgaliųjų lygių galimybių užtikrinimas švietimo srityje, užimtumo darbo rinkoje, vartotojų teisių apsaugos srityse bei dalyvavimo visuomeniniame gyvenime statistinių rodiklių visumą
2.	2.1.Tikslas: užtikrinti skirtingas negalias turinčių neįgaliųjų specialiųjų poreikių tenkinimą teikiant socialinės integracijos	2.1.1.neįgaliųjų, gavusių socialines paslaugas, dalis, procentais (nuo bendro neįgaliųjų skaičiaus)	24	28	29	31 / 34	Vertinama, kiek procentų neįgaliųjų gavo įvairias nuolatinės socialinės apsaugos paslaugas (socialines, socialinės rehabilitacijos, dienos bei stacionarios globos)
		2.1.2.sveikatos priežiūros paslaugų poreikio patenkinimas, procentais	100	100	100	100 / 100	Sveikatos apsaugos ministerijos duomenys
		2.1.3.neįgaliųjų studentų, gavusių socialinę	7,5	19,1	19,98	15 / 15	Švietimo ir mokslo ministerijos duomenys

	paslaugas (socialinės apsaugos, sveikatos priežiūros, švietimo srityse)	stipendija, skirtą studijų prieinamumui didinti, dalis, procentais (nuo bendro studentų, gaunančių socialinę stipendiją, skaičiaus)					
	2.2.Tikslas: užtikrinti neįgaliesiems galimybę laisvai judėti fizinėje aplinkoje ir naudotis visiems prieinama informacija	2.2.1.neįgaliesiems pritaikytų viešųjų statinių ir objektų prieinamumas, procentais	15	23,26	28,4	30 / 30,82	Atlikto tyrimo duomenimis 2012 metais pritaikyta apie 15 proc. viešosios paskirties statinių. Pritaikymas reikalingas 34000 statinių ar objektų. Vertinama, kaip ataskaitiniais metais priimti eksploatuoti pritaikyti statiniai prisideda prie neįgaliesiems pritaikytų viešųjų statinių ir objektų, transporto maršrutų gausėjimo
		2.2.2.viešosios informacinės aplinkos prieinamumas regėjimo, klausos, sutrikusio intelekto negalių turintiems asmenims, procentais (nuo bendro Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos laidų transliacijos laiko)	4	6,3	14,96	10 / 17,56	Vertinama, kokia dalis LRT televizijos laidų transliacijos laiko (titruojant, verčiant gestais, pritaikant regos negalią turintiems asmenims) yra prieinama neįgaliesiems
		2.2.3.neįgaliųjų, gavusių savarankiškumą ir mobilumą skatinančias paslaugas, dalis, procentais (nuo bendro neįgaliųjų skaičiaus)	10	13,65	16,9	15 / 16,9	Vertinama, kokia dalis neįgaliųjų, lyginant su bendru neįgaliųjų skaičiumi, ataskaitiniais metais buvo aprūpinti jų savarankiškumui būtinomis techninės pagalbos priemonėmis arba įgijo savarankiškumą dalyvaudami Žmonių su fizine negalia mobilumo ir savarankiško gyvenimo įgūdžių ugdymo projektuose
	2.3.Tikslas: Siekti didesnio neįgaliųjų užimtumo darbo	2.3.1.darbo rinkoje užimtų neįgaliųjų dalis, procentais (nuo bendro neįgaliųjų skaičiaus)	17	29	29	30 / 28,52	Vertinama, kokia dalis darbingo amžiaus neįgaliųjų dirbo ataskaitiniais metais

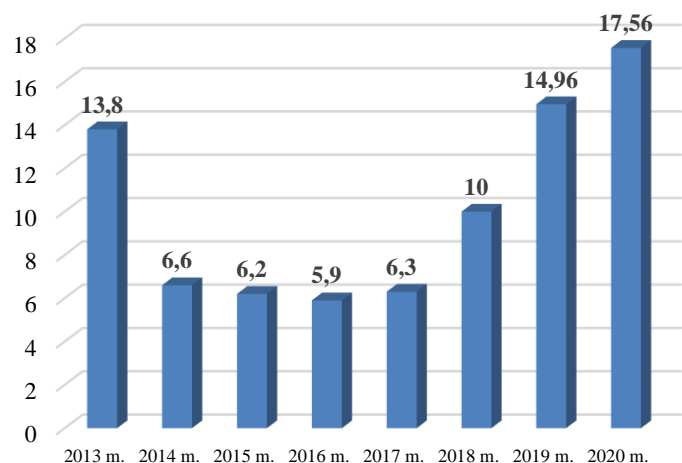
rinkoje, kultūros, sporto, laisvalaikio veiklose	2.3.2.kultūros veikloje dalyvaujančių neįgaliųjų dalis, procentais (nuo bendro neįgaliųjų skaičiaus)	2	4,8	11	8 / 2,4	Vertinama, kokia dalis visų neįgaliųjų dalyvavo kultūros veiklose įgyvendinant Socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje bei Neįgaliųjų asociacijų veiklos rėmimo projektus
	2.3.3.sporto veikloje dalyvaujančių neįgaliųjų dalis, procentais (nuo bendro neįgaliųjų skaičiaus)	2	2,25	2,64	2,9 / 1,39	Vertinama, kokia dalis visų neįgaliųjų dalyvavo sporto veiklose (KKSD duomenimis)
2.4.Tikslas: Užtikrinti neįgaliųjų teisių, pagrindinių laisvių gynimą nuo diskriminacijos dėl neįgalumo ir sudaryti sąlygas tobulinti neįgaliųjų socialinės integracijos proceso valdymą	2.4.1.visuomenės nuomonė dėl neįgaliųjų diskriminacijos, balais (balais) (1 – mažiausia diskriminacija, 10 – didžiausia diskriminacija)	5,07	5,21	5,21	3 / 5,57	Kriterijaus šaltinis -Žmogaus teisių stebėjimo instituto kas 2 metus vykdomas tyrimas „Kaip visuomenė vertina žmogaus teisių padėtį Lietuvoje“
	2.4.2.neįgaliųjų, dalyvaujančių visuomeninėse organizacijose ir judėjimuose, dalis, procentais (nuo bendro neįgaliųjų skaičiaus)	39	32	35,6	45 / 25,6	Skaičiuojama, kokia dalis visų neįgaliųjų dalyvauja pagrindinių šalies skėtinių neįgaliųjų nevyriausybinių organizacijų ir jų padalinių narystėje

Informacija apie pagrindinių priemonių plano tikslų (rezultato) vertinimo kriterijų pokyčius 2013 - 2020 metais

Rezultato vertinimo kriterijaus pokytis	Pastaba																		
E-01-01 Socialinės apsaugos paslaugų poreikio patenkinimo padidėjimas, procentai <table border="1"> <thead> <tr> <th>Metų</th> <th>Procentai</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>2013 m.</td><td>32,1</td></tr> <tr><td>2014 m.</td><td>29,4</td></tr> <tr><td>2015 m.</td><td>28</td></tr> <tr><td>2016 m.</td><td>29</td></tr> <tr><td>2017 m.</td><td>28</td></tr> <tr><td>2018 m.</td><td>24</td></tr> <tr><td>2019 m.</td><td>26</td></tr> <tr><td>2020 m.</td><td>32</td></tr> </tbody> </table>	Metų	Procentai	2013 m.	32,1	2014 m.	29,4	2015 m.	28	2016 m.	29	2017 m.	28	2018 m.	24	2019 m.	26	2020 m.	32	Vertinama, kiek procentų neįgaliųjų gavo įvairias nuolatinės, mažiausiai keletą kartų per savaitę besikartojančias socialinės apsaugos paslaugas (socialines, socialinės rehabilitacijos, dienos bei stacionarios globos). Stebimas Socialinės rehabilitacijos paslaugas neįgaliesiems bendruomenėje gavusių neįgaliųjų skaičiaus, stacionariose globos įstaigose gyvenančių neįgalių vaikų skaičiaus, stacionariose globos įstaigose gyvenančių suaugusių neįgaliųjų skaičius mažėjimas. Mažėjimas nulemtas stipresne Socialinės rehabilitacijos paslaugas neįgaliesiems bendruomenėje projektų kontrole, juos perdavus savivaldybėms, perėjimas prie nuolatinio pobūdžio paslaugų, o vaikų ir suaugusiųjų globos - vykdoma institucinės globos pertvarka. Atkreiptinas dėmesys, kad tuo pačiu metu augo socialinių paslaugų gavėjų namuose skaičius, dienos centruose paslaugas gavusių darbingo amžiaus neįgaliųjų ir neįgalių vaikų skaičius ir savarankiško gyvenimo namuose gyvenusių asmenų skaičius.
Metų	Procentai																		
2013 m.	32,1																		
2014 m.	29,4																		
2015 m.	28																		
2016 m.	29																		
2017 m.	28																		
2018 m.	24																		
2019 m.	26																		
2020 m.	32																		
E-02-01 Neįgaliesiems pritaikytų viešųjų statinių ir objektų, transporto maršrutų, priemonių ir paslaugų gausėjimas, procentai <table border="1"> <thead> <tr> <th>Metų</th> <th>Procentai</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>2013 m.</td><td>16,47</td></tr> <tr><td>2014 m.</td><td>18</td></tr> <tr><td>2015 m.</td><td>20,1</td></tr> <tr><td>2016 m.</td><td>21,5</td></tr> <tr><td>2017 m.</td><td>23,26</td></tr> <tr><td>2018 m.</td><td>25,53</td></tr> <tr><td>2019 m.</td><td>28,14</td></tr> <tr><td>2020 m.</td><td>30,82</td></tr> </tbody> </table>	Metų	Procentai	2013 m.	16,47	2014 m.	18	2015 m.	20,1	2016 m.	21,5	2017 m.	23,26	2018 m.	25,53	2019 m.	28,14	2020 m.	30,82	Atlikto tyrimo duomenimis 2012 metais pritaikyta apie 15 proc. viešosios paskirties statinių. Pritaikymas reikalingas 34000 statinių ar objektų. Vertinama, kaip ataskaitiniais metais priimti eksploatuoti pritaikyti statiniai prisideda prie neįgaliesiems pritaikytų viešųjų statinių ir objektų, transporto maršrutų gausėjimo. Parodo pritaikytų statinių ir objektų procentą. Atkreiptinas dėmesys, kad tyrimas buvo atliktas 2012 m. todėl rekomenduotina tyrimą pakartoti, arba įdiegti nuoseklias aplinkos prieinamumo stebėsenos sistemą.
Metų	Procentai																		
2013 m.	16,47																		
2014 m.	18																		
2015 m.	20,1																		
2016 m.	21,5																		
2017 m.	23,26																		
2018 m.	25,53																		
2019 m.	28,14																		
2020 m.	30,82																		

E-02-02

Regėjimo, klausos, sutrikusio intelekto negalių turintiems asmenims viešosios informacinės aplinkos prieinamumo didėjimas, procentai

Vertinama, kokia dalis LRT televizijos laidų transliacijos laiko (titruojant, verčiant gestais ar pritaikant regėjimo negalių turintiems asmenims) yra prieinama neįgaliesiems.

2019 m. kovo 21 d. buvo pakeista Nacionalinio radijo ir televizijos įstatymo 5 straipsnio 10 dalis, kurioje buvo įtvirtinta nuostata, kad Lietuvos radijas ir televizija (toliau – LRT) rengia programas asmenims, turintiems klausos ir regos negalią.

2020 m. titruotų televizijos programų, filmų, rodomų per LRT programas, transliacijų laiko santykis su visu transliacijos laiku buvo 9,67 proc. Į gestų kalbą verstų televizijos informacinių ir kitų programų transliacijų laikas 786 val.

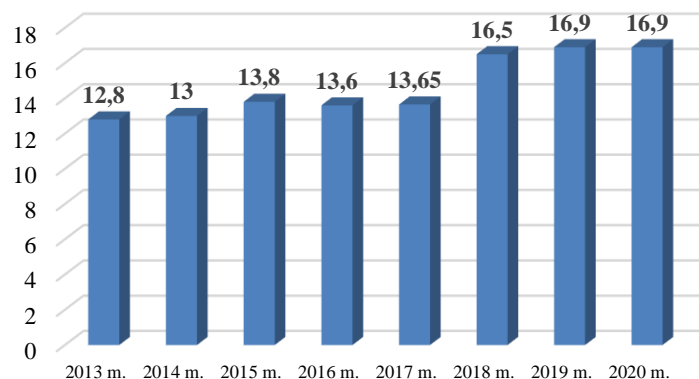
Nacionalinio radijo ir televizijos įstatymo 5 straipsnio 10 dalis numato, kad LRT turi programas pritaikyti asmenims, turintiems klausos ir regos negalią, bei nurodoma, kokią dalį transliacijų laiko jos turi sudaryti per mėnesį: 1) programos su lietuviškais subtitrais – ne mažiau kaip 50 procentų viso mėnesio transliavimo laiko; 2) programos, verčiamos į lietuvių gestų kalbą, – ne mažiau kaip 20 procentų viso mėnesio transliavimo laiko; 3) programos, pritaikytos regos negalių turintiems asmenims, – ne mažiau kaip 10 procentų viso mėnesio transliavimo laiko. Taip pat pabrėžiama, kad tokia transliavimo laiko apimtis yra minimali. Kadangi Nacionalinio radijo ir televizijos įstatymo 5 straipsnio 9 dalies įgyvendinimas iš karto po pakeitimo priėmimo taptų per didelę finansinę naštą Nacionaliniam transliuotojui, Lietuvos Respublikos Seimo 2019 03 21 priimto Nacionalinio radijo ir televizijos įstatymo Nr. I-1571 5 straipsnio pakeitimo įstatymo Nr. XIII-2008 2 straipsnyje numatyta, jog pritaikymas vykdomas nuosekliai:

- 1) programų su lietuviškais subtitrais transliavimo apimtis per mėnesį, palyginti su LRT televizijos programų su lietuviškais subtitrais transliavimo apimtimi per mėnesį 2019 m., kiekvienais metais didinama ne mažiau kaip 5 procentais viso transliavimo laiko;
- 2) programų, verčiamų į gestų kalbą, transliavimo apimtis per mėnesį, palyginti su LRT televizijos programų, verčiamų į gestų kalbą, transliavimo apimtimi per mėnesį 2019 m., kiekvienais metais didinama ne mažiau kaip vienu procentu viso transliavimo laiko;
- 3) programų, pritaikytų regos negalių turintiems asmenims, transliavimo apimtis per mėnesį, palyginti su LRT televizijos programų, pritaikytų regos negalių turintiems asmenims, transliavimo apimtimi per mėnesį 2019 m., kiekvienais metais ilginama ne mažiau kaip vienu procentu viso transliavimo laiko.

Atsižvelgiant į tai, stebimas LRT televizijos laidų transliacijos laiko, pritaikyto neįgaliesiems, didėjimas.

E-02-03

Asmenų, tapusių neįgaliais dėl regėjimo ir judėjimo funkcijų sutrikimų, savarankiškumo ir mobilumo didėjimas, procentai

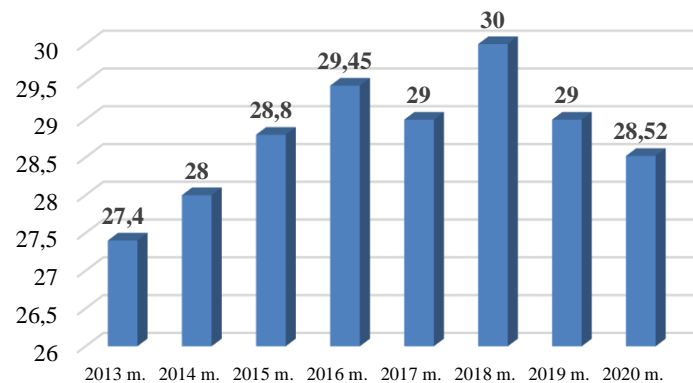
Vertinama, kokia dalis neįgaliųjų, lyginant su bendru neįgaliųjų skaičiumi, ataskaitiniais metais buvo aprūpinti jų savarankiškumui būtinomis techninės pagalbos priemonėmis arba įgijo savarankiškumą dalyvaudami Žmonių su fizine negalia mobilumo ir savarankiško gyvenimo įgūdžių ugdymo projektuose.

2020 m. asmenų, kurie buvo aprūpinti jų savarankiškumui būtinomis techninės pagalbos priemonėmis arba įgijo savarankiškumą dalyvaudami Žmonių su fizine negalia mobilumo ir savarankiško gyvenimo įgūdžių ugdymo projektuose absoliutus skaičius sumažėjo 1162, t.y., nuo 39971 asmenų 2019 m. iki 38809 asmens 2020 m. Galimybes dalyvauti Žmonių su fizine negalia mobilumo ir savarankiško gyvenimo įgūdžių ugdymo projektuose ap sunkino COVID-19 ligos pandeminė situacija šalyje.

Bendras asmenų su negalia skaičiaus sumažėjimas lėmė, jog asmenų su negalia, kurie buvo aprūpinti jų savarankiškumui būtinomis techninės pagalbos priemonėmis arba įgijo savarankiškumą dalyvaudami Žmonių su fizine negalia mobilumo ir savarankiško gyvenimo įgūdžių ugdymo projektuose santykis su bendru neįgaliųjų skaičiumi liko nepakitęs.

E-03-01

Neįgaliųjų užimtumo darbo rinkoje didėjimas, procentai

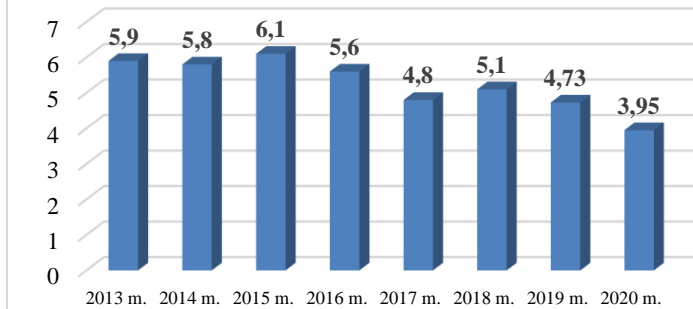
Vertinama, kokia dalis darbingo amžiaus neįgaliųjų dirbo ataskaitiniais metais.

2019 m. dirbo 46448 darbingo amžiaus asmenų su negalia. 2020 m. – 43817, kai tuo tarpu bendras darbingo amžiaus asmenų su negalia skaičius kito – mažėjo nuo 158867 asmenų 2019 m. iki 153641 asmenų 2020 m.

Santykinį dirbančiųjų skaičiaus mažėjimą galėjo lemti tai, kad dalis asmenų sulaukė senatvės pensijos amžiaus ir neliko darbo rinkoje, taip pat dėl COVID-19 ligos pandeminės situacijos šalyje paskelbto karantino suvaržymų sąlygotas bendras nedarbo lygio augimas šalyje.

E-03-02

Neįgaliųjų, užimtų kultūros veiklose
didėjimas, procentai

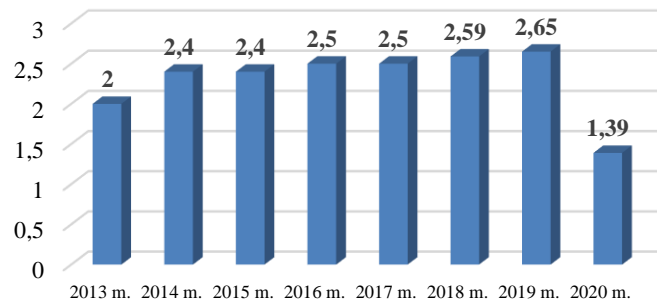
Vertinama, kokia dalis visų neįgaliųjų dalyvavo kultūros veiklose įgyvendinant Socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje bei Neįgaliųjų asociacijų veiklos rėmimo projektus.

2020 m. 5454 asmenys su negalia dalyvavo kultūros veiklose įgyvendinant Socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje bei Neįgaliųjų asociacijų veiklos rėmimo projektus (2019 m. – 11168).

Departamento nuomone, neįgaliųjų užimtumo kultūros veiklų mažėjimui didžiausią įtaką turėjo dėl COVID-19 pandemijos susiklosčiusios sąlygos, dėl kurių buvo sustabdyta didelė dalis kultūros veiklų, nes buvo uždarytos renginių vietos ir erdvės, atšaukti renginiai, sumažėjo kultūros srities specialistų judumas ir kultūros kūrinių sklaida, todėl asmenims, turintiems negalią, buvo apribotos galimybės dalyvauti tam tikrose kultūros veiklose.

E-03-03

Neįgaliųjų užimtumo sporto veikloje
didėjimas, procentai

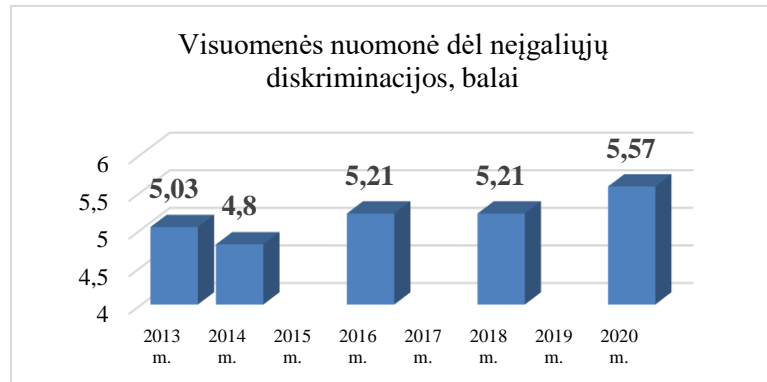

Vertinama, kokia dalis visų neįgaliųjų dalyvavo sporto veiklose.

2020 m. asmenų, dalyvavusių sporto veikloje absoliutus skaičius mažėjo nuo 6253 2019 m. iki 3182 2020 m.

Akivaizdų neįgaliųjų užimtumo sporto veikloje mažėjimą lėmė su COVID-19 pandemija susijęs priežastys, dėl kurių buvo atšauktos įvairios sportinės veiklos ir apribotos galimybės asmenims su negalia dalyvauti aktyvioje veikloje.

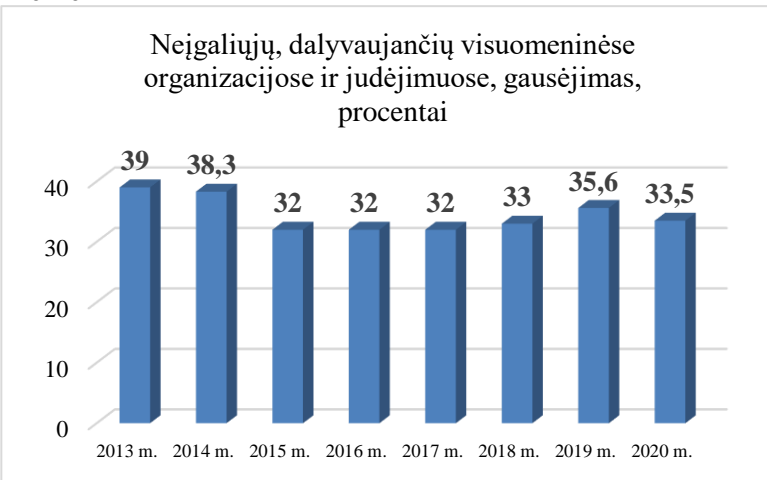
E-04-01

Vertinama skalėje nuo 1 iki 10: 1 – mažiausia diskriminacija, 10 – didžiausia diskriminacija.

2019 m. duomenys nebuvo pateikti, tačiau lyginant 2020 m. su 2018 m. pastebimas nežymus pokytis, susijęs su neįgaliųjų diskriminacija – 2018 m. 5,21, 2020 m. – 5,57. Manytina, tai sąlygojo didesnis visuomenės išprusimas, kuomet visuomenė kritiškiau pradėjo vertinti neįgaliųjų padėtį ir atpažinti jų diskriminaciją.

E-04-02

Skaičiuojama, kokia dalis visų neįgaliųjų dalyvauja pagrindinių šalies skėtinių neįgaliųjų nevyriausybinių organizacijų ir jų padalinių narystėje. Neįgalieji – asmenys, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka nustatytas neįgalumo lygis, netektas darbingumas arba specialieji poreikiai.

Neįgaliųjų, dalyvaujančių visuomeninėse organizacijose ir judėjimuose situaciją iliustruoja E-04-02 paveikslas, 2019 m. visuomeninėse organizacijose ir judėjimuose dalyvavo 35,6 % negalią turinčių asmenų, o 2020 m. – 33,5 %.

Departamento vertinimu, nežymų mažėjimą 2020 m. lėmė daugumos organizacijų peržiūrėti, atnaujinti ir patikslinti turimų narių sąrašai.

ⁱ <https://www.biciulyste.lt/lt/integracijos-keliu/2100-neigaliuju-nedarbas-ar-lukesciai-labai-skiriasi-nuo-realios-situacijos>

ⁱⁱ <http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Studija-de%CC%87I-finansine%CC%87s-pagalbos-priemoniu%CC%A8.pdf>